

– Avrupa Birliği'nin İşleyişı –

7. Ders:

Ulusüstü Hukuk Düzeni olarak Avrupa Birliği Hukuku

PROF. DR. İLKE GÖÇMEN

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ

AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKU ANABİLİM DALI

JEAN MONNET CHAIR

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Disclaimer: The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

1

Ulusüstü Hukuk Düzeni olarak Avrupa Birliği Hukuku

Ulusüstü Hukuk

Ön Karar Prosedürü

Öncelik İlkesi

Doğrudan Etki İlkesi

2

Ulusüstü Hukuk

AB hukukunun *ulusüstü niteliği* ne anlama gelmektedir?

AB hukuku *bütünüyle* ulusüstü hukuk düzeni teşkil etmekte midir?

AB hukuku her üye devlette *tamamıyla* uygulanmakta mıdır?

3

Ulusüstü Hukuk

Ulusüstü nitelik iki yönden açıklanarak netleştirilebilir:

- ulusal hukuk-uluslararası hukuk *ikili anlayışı* üstündeki etkileri
- ulusal hukuk-uluslararası hukuk *ilişkisinin kuramsal yönü* üstündeki etkileri

4

Ulusüstü Hukuk

Ulusüstü hukuk, ulusal hukuk – uluslararası hukuk ikili anlayışı bakımından, «üçüncü yol» olarak ortaya çıkmıştır.

Zira o zamana kadar iki tür hukuk söz konusuydu:

- ulusal hukuk
- uluslararası hukuk

5

Ulusüstü Hukuk

Ulusal Hukuk

- devletlerin (mutlak) *egemenliği* üstüne kuruludur.

Uluslararası Hukuk

- Devletler kendi aralarında *işbirliği* yaptıkça gelişmiştir.
- Devletlerin *egemen eşitliği* ilkesi üzerine kuruludur.

Ulusüstü Hukuk

- Devletler kendi aralarında *bütünleşmek* istediğinde ortaya çıkmıştır.
- Bir yapıya devletlerin egemenlikten gelen *yetkilerinin devredilmesi* ve devredilen yetkinin *ortak yapı* eliyle kullanılması fikri üstüne kuruludur.

6

Ulusüstü Hukuk

ULUSÜSTÜ NİTELİK

ULUSLARARASI NİTELİK

Yetki
Devri

Birlik üye devletlerin kendisine *devrettiği* belirli yetkileri kurumları aracılığıyla kullanır.

Yetki devri yoktur.

Norm
Koyma

Birlik *kurumları* aracılığıyla, hatta duruma göre, *atanmış* temsilciler ve *oybirliği* dışındaki bir *çoğunluk* ile karar alır.

Norm koyma, *devlet* temsilcileri aracılığıyla ve *oybirliği* ile olabilir.

7

Ulusüstü Hukuk

ULUSÜSTÜ NİTELİK

ULUSLARARASI NİTELİK

Tasarruflar

Birlik tasarrufları, Birlik hukukunun (*ulusüstü* hukukun) tanıdığı etkiyi haizdir, bazıları muhatabı yönünden mutlak *bağlayıcılık* taşır.

Tasarruflar sadece her devletin kendi hukukunun (*ulusal* hukukun) tanıdığı etkiyi haizdir.

Uyuşmazlık
Çözümü

Birlik, *daimi mahkemesi* aracılığıyla kapsamındaki konular ile ilgili yoruma ve uygulanmaya ilişkin uyuşmazlıkları kendi içinde çözer.

Uyuşmazlık çözümü için mahkemeye / yargıya başvurmak tek yol değildir.

8

Ulusüstü Hukuk

Ulusüstü nitelik, kuramsal olarak,

- ulusal hukuk ile uluslararası hukuk arasındaki ilişkilerle ilgili yaklaşımlar açısından bir *sınama* oluşturmuştur.
- ikici (*düalist*) görüş
- tekçi (*monist*) görüş

9

Ulusüstü Hukuk

İkici görüş

- Uluslararası hukuk ile ulusal hukuk düzeni birbirinden *ayrı*, bağımsız hukuk düzenidir.
- Bu hukuk düzenlerinden birisi diğerini, *kendiliğinden*, etkileyemez.

Tekçi görüş

- Uluslararası hukuk ile ulusal hukuk düzeni *tek* bir hukuk düzeninin parçalarıdır.
- Bu tek hukuk düzeninde (genellikle) uluslararası hukuk ulusal hukukun *üstünde* yer alarak onu etkiler.
- Uluslararası hukuk ile ulusal hukuk arasındaki ilişkiyi belirlemek ise devlete, yani *ulusal hukuka*, düşer.

10

Ulusüstü Hukuk

AB hukuku ile ulusal hukuk

- iki *ayrı* hukuk sistemidir, ancak üye devletlerin ülkelerinde *yan yana* varlıklarını sürdürür.

Ulus-üstü hukukun ulusal hukuk ile ilişkisi

- Ulusal hukuk tarafından değil, AB hukuku (*ulusüstü hukuk*) tarafından belirlenir.

11

Ulusüstü Hukuk

AB hukuku *bütünüyle* (/tüm politika alanları yönünden) ulusüstü hukuk düzeni teşkil etmekte midir?

- Lizbon Antlaşması sonrasına bakılırsa...
 - AB hukuku, ODGP alanı hariç, tüm politika alanları yönünden ulusüstü nitelik taşımaktadır.

12

Ulusüstü Hukuk

AB hukuku her üye devlette *tamamıyla* uygulanmakta mıdır?

- Kural hâlâ “birörnek bütünleşme” şeklindedir, ancak;

13

Ulusüstü Hukuk

Dışta Kalma İmkanı (*Opt-Out*)

- Bazı üye devletler bazı politika alanları bakımından dışta kalma imkanına (*opt-out*) sahiptir.
- Örneğin, özgürlük, güvenlik ve adalet alanı ile Schengen alanı yönünden (Birleşik Krallık,) İrlanda ve Danimarka

Daha İleri Bütünleşmeyi Takip Etme Yükümlülüğü (*Pre-in*)

- Bazı üye devletler bazı politika alanları bakımından daha ileri bütünleşmeyi takip etme yükümlülüğü (*pre-in*) altındadır.
- Örneğin Schengen alanı yönünden Bulgaristan, Romanya, Güney Kıbrıs ve Hırvatistan

14

Ulusüstü Hukuk

Güçlendirilmiş İşbirliği Mekanizması

- belirli sayıdaki üye devlet, AB tasarrufları aracılığıyla, AB'nin kapsadığı politika alanlarında kendi içlerinde daha çok bütünleşebilir.
- Örneğin boşanmaya ve ayrılığa uygulanacak hukuk, patent, Avrupa Savcılığı Ofisi...

Sonuç

- Yukarıdaki istisnai haller hariç, kural olarak, AB hukuku tüm üye devletlerde aynı içeriğe sahiptir.

15

Ön Karar Prosedürü (ABİHA md. 267)

Ön Tespitler

Başvuruya Konu Olabilecekler

Başvuru Yapabilecekler

Başvuru Hakkı ve/veya Yükümlülüğü (Yorum Yönünden)

- Birlik Hukukuna İlişkin Soru
- Başvuru Hakkı ve/veya Yükümlülüğü

Karar ve Sonuçları (Yorum Yönünden)

16

Ön Karar Prosedürü: Ön Tespitler

Temyiz ile Başvuru arasındaki farklar

Temyiz ve başvuru yolunu kim kullanabilir?

- Temyiz davanın taraflarının inisiyatifindedir.
- Başvuru ilgili mahkemenin inisiyatifindedir.

Temyiz ve başvuru yolunda nihai kararı hangi mahkeme verir?

- Temyiz mahkemesi, dava hakkında bir karar vermekte ve alt mahkemenin kararını kaldırabilmektedir.
- Başvuru mahkemesi, dava hakkında kararı vermek üzere başvuran mahkemeye konuyu geri göndermektedir.

17

Ön Karar Prosedürü: Ön Tespitler

Ön karar prosedürü bir «başvuru» yolu olduğuna göre,

ABAD ile ulusal mahkemelerin ilişkisi, özünde hiyerarşik ilişki midir, yoksa işbirliği ilişkisi midir?

18

Başvuruya Konu Olabilecekler

ABİHA md. 267/1:

- «Avrupa Birliği Adalet Divanı, aşağıdakiler hakkında ön karar verme yetkisine sahiptir:
 - a) Antlaşmalar'ın yorumu,
 - b) Birlik kurum, organ, ofis veya ajanslarının tasarruflarının geçerliliği ve yorumu.»
 - Yorum & Geçerlilik

19

Başvuruya Konu Olabilecekler: Yorum Yönünden

Kurucu antlaşmanın lafzına göre:

- Antlaşmalar
- Birlik kurum, organ, ofis veya ajanslarının tasarrufları

Sizce, ABAD, ön karar prosedürü çerçevesinde, yukarıdaki kaynaklar ile sınırlı olarak mı, yoksa AB hukukunun tüm kaynakları yönünden mi yorum yapmaktadır?

20

Başvuruya Konu Olabilecekler: Yorum Yönünden

Peki, ABAD, hangi gerekçeden hareketle, ön karar prosedürü çerçevesinde AB hukukunun tüm kaynakları yönünden yorum yapmaktadır?

- ABAD'a göre ön karar prosedürünün işlevi, "[Birlik] hukuk sisteminin bir parçasını oluşturan tüm hükümlerin [Birlik] çapında *birörnek uygulanışını* ve bu hükümlerin yorumunun çeşitli üye devletlerce bu hükümlere verilen yoruma göre *farklılaşmamasını sağlamak*"tır.

21

Başvuru Yapabilecekler

Ön karar başvurusu yalnızca «üye devlet mahkemesi» tarafından yapılabilir.

- «AB üyesi devlet»
- «mahkeme»

Peki, «mahkeme» kavramı üye devlet / ilgili birimi tarafından mı, AB / ABAD tarafından mı belirlenecektir?

22

Başvuru Hakkı ve/veya Yükümlülüğü / Birlik Hukukuna İlişkin Soru (Yorum Yönünden)

Ulusal mahkeme, ister alt ister nihai mahkeme olsun, birlikte aranan iki koşul sağlanırsa ön karar prosedürüne başvuru hakkına sahip olur ve/veya yükümlülüğünü üstlenir:

- (i) Ulusal mahkeme, Birlik hukukunun yorumu ile ilgili bir *sorun* ile karşılaşmalıdır.
 - Davanın tarafları ortaya koyabilir, ulusal mahkeme re'sen tespit edebilir.
- (ii) Ulusal mahkeme, kendi kararını vermek için bu soruna ilişkin bir (ön) *karara* gerek duymalıdır.
 - Ölçüt: «potansiyel olarak sonuç üzerinde rol oynamak»

23

Başvuru Hakkı ve/veya Yükümlülüğü / Yorum Yönünden

Başvuru hakkı ve/veya yükümlülüğü (ABİHA md. 267)

Yalnızca başvuru hakkına sahip mahkemeler

- Alt ulusal mahkeme, yani kararlarına karşı kanun yolu açık bir mahkeme, ön karar prosedürüne isterse başvurur.

Başvuru hakkına ve yükümlülüğüne sahip mahkemeler

- Nihai ulusal mahkeme, yani kararlarına karşı kanun yolu kapalı bir mahkeme, kural olarak, ön karar prosedürüne başvurmakla yükümlüdür.

24

Karar ve Sonuçları: Yorum Yönünden / Yorum ile Uygulama Arasındaki Fark

Ön karar prosedürü çerçevesinde

- ABAD, AB hukukunu *yorumlar*.
- Ulusal mahkeme, -önündeki davaya AB hukukunu uygulamaya karar verirse- bu yorum ile bağlı olarak AB hukukunu *uygular*.

25

Karar ve Sonuçları: Yorum Yönünden / Karar ve Sonuçları

İçtihat Hukuku Niteliği

- Her bir üye devlet mahkemesi, *ABAD daha sonraki bir kararı ile dönmediği müddetçe*, ön karar prosedürü çerçevesindeki önceki kararlar ile bağlı sayılır.

26

Öncelik İlkesi

Öncelik ilkesi neden ortaya çıkmıştır?

- AB hukuku ile ulusal hukuk, aynı ülke üzerinde birlikte ve yan yana varlıklarını sürdürmektedir.
- Peki, AB hukuku normu ile ulusal hukuk normu birbirleri ile çatışırsa bu çatışma nasıl çözülecektir?

27

Öncelik İlkesi / Temelleri

Costa Kararı (Case 6/64)

- İtalya vatandaşı Bay Costa, bir İtalyan elektrik şirketinin pay sahipleri arasındadır.
- İtalya, AET Antlaşması (kurucu antlaşma) yürürlüğe girdikten sonraki bir tarihte bir kanun ile bu şirketi kamulaştırmıştır.
- Bay Costa, yaklaşık 1 Euro'ya denk gelen elektrik faturasını ödemeyerek konuyu mahkemeye taşımıştır.
- Bay Costa'ya göre ilgili kanun AET Antlaşmasına (kurucu antlaşmaya) aykırıdır.
- İtalyan mahkemesi, ABAD'a ön karar prosedürü aracılığıyla başvuru yaparak AB hukuku ile ulusal hukuk arasındaki çatışmanın nasıl giderilebileceği ile bağlantılı soru yöneltmiştir.

28

Öncelik İlkesi / Temelleri

ABAD'a göre:

- “[Kurucu antlaşma], sıradan uluslararası anlaşmaların aksine *kendi hukuk sistemini* yaratmıştır. Bu sistem, bu antlaşmanın yürürlüğe girmesi ile beraber *üye devletlerin hukuk sistemlerinin ayrılmaz bir parçası* hâline gelmiştir ve mahkemeleri bu sistemi uygulamakla yükümlüdür.”
- [AB] hukuku, “*bağımsız bir hukuk kaynağı* olarak özel ve orijinal niteliği gereği” “ulusal hukuk hükümleri tarafından etkisiz kılınamaz.”
- AB hukuku normu ile ulusal hukuk normu birbirleri ile çatışırsa AB hukuku normu ulusal hukuk normu karşısında öncelik taşır.

29

Öncelik İlkesi / Kapsam

(i) Öncelik ilkesi, AB hukukunun kaynaklarından hangileri açısından kullanılabilir?

- Öncelik ilkesi AB hukukunun kaynaklarının *tümü* açısından kullanılabilir.

(ii) AB hukuku, hangi ulusal hukuk karşısında öncelikle uygulanır?

- AB hukuku *ister önceki ister sonraki* tarihli olsun *tüm* ulusal hukuk karşısında öncelikle uygulanır.

30

Öncelik İlkesi / Kapsam

(iii) Öncelik ilkesi kim tarafından dikkate alınmalıdır?

- Öncelik ilkesi her ulusal organ (özellikle *ulusal mahkemeler*) tarafından dikkate alınmalıdır.

(iv) Öncelik ilkesi nasıl sonuç doğurmaktadır?

- Öncelik ilkesinin sonucu olarak AB hukuku normu ile çatışan ulusal hukuk normu *uygulanamaz* hâle gelir.

31

Öncelik İlkesi / Örnek

Örnek Olay

- V/X sayılı Tüzük md. 20 “Tüketiciler, kapıdan satış yoluyla aldıkları mallar bakımından herhangi bir sebep göstermeksizin yedi gün içinde cayma hakkını kullanabilir” şeklinde olsun.
- İtalyan hukuku A Yönetmeliği md. 50 ise “Tüketiciler, kapıdan satış yoluyla aldıkları mallar bakımından, makul bir sebep göstermek suretiyle, yedi gün içinde cayma hakkını kullanabilir” şeklinde olsun.
- Bir İtalyan vatandaşı tüketici, kapıdan satış yoluyla bir mal aldığı anda, ancak memnun kalmayarak yedi gün içinde cayma hakkını kullanmak istediğinde ve bu bir ihtilaf konusu olarak mahkeme önüne geldiğinde öncelik ilkesi çerçevesinde;

32

Öncelik İlkesi / Örnek

AB hukukunun kaynağı

- Tüzük, ulusal hukuk ile çatışma hâlinde öncelikle uygulanacak AB hukuku kaynakları arasındadır.

Karşısında öncelik kazanılacak ulusal hukuk

- V/X sayılı Tüzük md. 20, ister önceki ister sonraki tarihli olsun tüm ulusal hukuk karşısında, dolayısıyla İtalyan A Yönetmeliği md. 50 karşısında, öncelikle uygulanır.

33

Öncelik İlkesi / Örnek

Dikkate alacak birim

- Her ulusal organ, dolayısıyla ulusal mahkeme, öncelik ilkesini dikkate alacaktır.

Sonuç

- AB hukuku normu ile ulusal hukuk normu birbirleri ile çatışıyor mu?
 - Eğer çatışma varsa öncelik ilkesi gereği AB hukuku öncelik taşıyacaktır.

34

Öncelik İlkesi / Örnek

...Sonuç

- İtalyan A Yönetmeliği md. 50
 - cayma hakkı makul sebep gösterme koşuluna bağlanmıştır.
- V/X sayılı Tüzük md. 20
 - cayma hakkı herhangi bir sebep gösterme koşuluna bağlanmamıştır.
- Normlar arasında çatışma mevcuttur.

Öyleyse

- Ulusal mahkeme, öncelik ilkesi çerçevesinde, İtalyan A Yönetmeliği md. 50'yi bir kenara bırakarak (bu olay yönünden uygulamayarak) V/X sayılı Tüzük md. 20'yi uygulayacaktır.

35

Doğrudan Etki İlkesi

Doğrudan etki ilkesi neden ortaya çıkmıştır?

- AB hukuku “üye devletlerin hukuk sistemlerinin ayrılmaz bir parçası” olduğuna göre
- üye devletlerdeki gerçek ve tüzel kişiler, bir nevi ulusal hukuklarını kullanabildikleri gibi, AB hukuku normuna dayanarak da, örneğin ulusal mahkemeleri önünde bu normu ileri sürebilecek midir?

36

Doğrudan Etki İlkesi / Temelleri

van Gend & Loos kararı (Case 26/62)

- van Gend & Loos, Hollandalı bir ithalat-ihracat şirkettir.
- Bu şirket, Almanya'dan Hollanda'ya kimyasal madde ithal etmektedir.
- İthalat vergisi ulusal gümrük tarifesine göre 1960 yılına kadar %3 iken, 1960'ta %8'e çıkmıştır.
- AET Antlaşması md. 12'ye göre ise üye devletler aralarındaki ithalat vergilerini yükseltmekten kaçınmalıdır.
- van Gend & Loos şirketi, mahkeme önünde bu maddeye dayanarak %8 yerine %3 vergi ödemesi gerektiğini ileri sürmüştür.
- Hollanda ulusal mahkemesi, ABAD'a ön karar prosedürü aracılığıyla başvuru yaparak AET Antlaşması md. 12'nin yorumunu istemiştir.

37

Doğrudan Etki İlkesi / Temelleri

ABAD'a göre:

1. Aşama: AB hukukunun ilgili kaynağı doğrudan etki doğurmaya elverişli midir?

- AET Antlaşması (kurucu antlaşma) doğrudan etki doğurmaya elverişlidir; bu yönden:
- “[AB], üye devletlerin kendisi yararına, belirli alanlarda da olsa, egemen yetkilerini sınırlandıkları ve öznesi üye devletin yanı sıra onun vatandaşından da oluşan *yeni bir hukuk düzenine* varlık kazandırmıştır. Bundan ötürü [AB] hukuku, üye devlet düzenlemelerinden *bağımsız olarak* bireylere hem yükümlülük yükler hem de hak tanır.”

38

Doğrudan Etki İlkesi / Temelleri

2. Aşama: İlgili kural doğrudan etkili midir?

- Bir kural, ana hatlarıyla,
 - (i) yeterince açık ve kesin ise,
 - (ii) koşulsuz ise,
 - (iii) uygulanması ya da etkisi yönünden Birlik kurumları veya üye devletlerce önlem alınmasını gerektirmiyorsa (yani takdir hakkına yer bırakmıyorsa)
- doğrudan etkilidir.

Sonuç

- AET Antlaşması md. 12, bu koşulları taşıdığından doğrudan etkilidir ve «ulusal mahkemelerce korunması gereken bireysel haklar yaratan» bir hükümdür.

39

Doğrudan Etki İlkesi / Kapsam

(i) AB hukukunun kaynaklarından hangileri, ne ölçüde doğrudan etki ilkesine elverişlidir?

- AB hukukunun kaynaklarının *hemen hemen* tümü, her yönden doğrudan etki ilkesine elverişlidir.

(i-i) Birtakım kaynaklar doğrudan etkiye elverişli bulunmamaktadır:

- Uluslararası hukukun genel ilkeleri ve uluslararası teamül hukuku (?)
- AB'nin uluslararası anlaşmalarından bazıları

40

Doğrudan Etki İlkesi / Kapsam

(i-ii) Birtakım kaynaklar, *yatay* ilişkiler yönünden değil, yalnızca *dikey* ilişkiler yönünden doğrudan etkiye elverişlidir:

- Direktif (ve Karar)
- Uluslararası hukukun genel ilkeleri ve uluslararası teamül hukuku (?)
- AB'nin uluslararası anlaşmalarından diğerleri (?)

41

Doğrudan Etki İlkesi / Kapsam

(ii) Doğrudan etki ilkesi kim tarafından dikkate alınmalıdır?

- Doğrudan etki ilkesi her ulusal organ (özellikle *ulusal mahkemeler*) tarafından dikkate alınmalıdır.

(iii) Doğrudan etki ilkesi, öncelik ilkesi ile birleşerek, nasıl sonuç doğurmaktadır?

- Özellikle ulusal mahkemeler, bir taraftan önlerindeki meseleye AB hukukunun o normunu *bütünüyle uygulayacak*, diğer taraftan ulusal hukukun o norm ile çatışabilecek hükümlerini *bir kenara bırakacaktır*.

42

Doğrudan Etki İlkesi / Koşullar

Bir kural,

- (i) yeterince açık ve kesin ise, (ii) koşulsuz ise, (iii) uygulanması ya da etkisi yönünden Birlik kurumları veya üye devletlerce önlem alınmasını gerektirmiyorsa (yani takdir hakkına yer bırakmıyorsa) doğrudan etkilidir.

Örnek Ankara Anlaşması md. 12:

- «Âkit Taraflar, aralarında serbest işçi akımını kademeli olarak gerçekleştirmek için, Topluluğu kuran Antlaşma'nın 48, 49 ve 50. maddelerinden esinlenmekte uyuşmuştur.»

Örnek ABİHA md. 34:

- «Üye devletler arasında, ithalata ilişkin miktar kısıtlamaları ve eş etkili tüm tedbirler yasaktır.»

43

Doğrudan Etki İlkesi / Örnek

Örnek Olay

- X/Y sayılı Direktif md. 5 “Üye devletler, işverenlerin, hak edilen yıllık izin günleri karşılığı olan ücret yönünden aynı veya eşit değerde iş yapan erkekler ve kadınlar arasında ayrımcılık yapmamasını sağlar” şeklinde olsun.
- ABİHA md. 157: “Her üye devlet, kadın ve erkek işçilere, aynı veya eşit değerde iş için eşit ücret ilkesinin uygulanmasını sağlar” şeklinde olsun.
- Almanya’daki bir kadın işçi, hak edilen yıllık izin günleri karşılığı olan ücret yönünden aynı işi yaptığı erkek işçilere nazaran daha dezavantajlı muamele görüyor olsun.
- Bu kadın işçi, kendi işverenine karşı, AB hukukuna dayanarak, ulusal mahkeme önünde dava açarak aynı işi yaptığı erkek işçiler ile aynı muameleyi görmeyi talep ettiğinde;

44

Doğrudan Etki İlkesi / Örnek

AB hukukunun kaynağı

- Direktif
 - Kadın işçi v. İşveren (kişi v. kişi)
 - X/Y sayılı Direktif md. 5 doğrudan etki doğuramaz; zira Direktif yatay ilişkiler yönünden doğrudan etkiye elverişli değildir.
- ABİHA (kurucu antlaşmalar)
 - İster dikey ister yatay ilişki olsun doğrudan etkiye elverişlidir.

Dikkate alacak birim

- Her ulusal organ, dolayısıyla ulusal mahkeme, doğrudan etki ilkesini dikkate alacaktır.

45

Doğrudan Etki İlkesi / Örnek

Doğrudan etki ilkesinin koşulları

- ABİHA md. 157'nin doğrudan etki ilkesinin koşullarını taşıyor mu?
 - Evet!
- «Ücret» ifadesi ne anlama gelir?
 - Çok büyük ihtimalle “hak edilen yıllık izin günleri karşılığı olan ücreti” içeriyor olarak kabul edilecektir.

Sonuç

- Ulusal mahkeme önündeki meseleye ABİHA md. 157'yi bütünüyle uygulayacaktır.
- Kadın işçi hak edilen yıllık izin günleri karşılığı olan ücret yönünden erkek işçiler ile aynı muameleyi görecektir.

46

Sistemin İşleyişine İlişkin Örnek:

Ahmet, Türk vatandaşı olup Hollanda'da A&H marketinde hukuka uygun olarak yarı zamanlı bir yıl çalışmıştır. Ahmet, A&H marketinde bir yıl daha çalışmak üzere çalışma iznini yenilemek için yetkili ulusal makama başvurmuştur. Yetkili makama göre Ahmet, yarı zamanlı çalıştığından «işçi» sayılmaz ve bu nedenle çalışma izni uzatılamaz. Ahmet, bu karara karşı ne yapabilir?

1/80 OKK md. 6(1) uyarınca: «... bir üye devletin işgücü piyasasına yasal olarak dahil bulunan bir Türk işçisi: - O üye devlette bir yıllık yasal çalışmadan sonra, eğer iş mevcut ise, aynı işverenin yanında çalışma iznini yenileme hakkına sahiptir. ...»

47

Sistemin İşleyişine İlişkin Örnek:

Doğrudan
Etki İlkesi

1/80 OKK md. 6(1) «doğrudan etkili» olduğundan Ahmet 1/80 OKK md. 6(1)'e dayanarak ulusal mahkeme önünde dava açar.

Ön Karar
Prosedürü

Ulusal mahkeme 1/80 OKK md. 6(1) «AB hukukunun ayrılmaz parçası» olduğundan «ön karar prosedürü» aracılığıyla ABAD'a başvurabilir / başvurur.

Öncelik
İlkesi

Ayrıca, 1/80 OKK md. 6(1) «AB hukukunun ayrılmaz parçası» olduğundan ulusal hukuk karşısında «öncelikle» uygulanır.

SONUÇ

Sonuç olarak Ahmet 1/80 OKK md. 6(1) temelinde çalışma iznini yeniletecektir.

48

EKLER

ABİHA madde 267

Avrupa Birliği Adalet Divanı, aşağıdakiler hakkında ön karar verme yetkisine sahiptir:

- a) Antlařmaların yorumu,
- b) Birlik kurum, organ, ofis veya ajanslarının tasarruflarının geçerliliği ve yorumu.

Bu tür bir sorunun bir üye devlet mahkemesinde ortaya konması halinde, bu mahkeme kendi kararını vermek için konuya ilişkin bir karara gerek duyarsa, Adalet Divanından bu sorun hakkında karar vermesini talep edebilir.

Bu tür bir sorunun, iç hukuka göre kararlarına karşı kanun yolunun kapalı olduğu bir ulusal mahkemede görölmekte olan bir davada ortaya konması halinde, bu mahkeme Divana başvurmakla yükümlüdür.

Bu tür bir sorunun bir üye devlet mahkemesinde görölmekte olan tutuklu bir kişiyle ilgili bir davada ortaya konması halinde, Avrupa Birliği Adalet Divanı mümkün olan en kısa sürede harekete geçer.